

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

REDACTOR RESPONSABIL:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an 180 Lei

Pe 6 luni 90 Lei

Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Bilanțul „Astrei”.

— Constatări și reflexii cu prilejul adunării generale din Zălau. —

(—). Zălau, vechiul centru de șovinism unguresc, urmele cărui mai trăiesc și azi, a fost anul acesta teatrul serbărilor înălțătoare de suflet, cari încunună de obicei adunarea generală a „Asociațiunii”. Străduințele intelectualilor sălăjeni, adunați în jurul harnicului președinte al despărțământului „Astrei”, d. Nicodim Cristea, au reușit să desfășoare aceste serbări în cadre cu adevărat impunătoare.

Trei zile întregi, 12—14 Sept., au trebuit pentru isprăvirea programului, care abia și-a mai lăsat câteva clipe pentru mesele întinse ale proverbiale ospitalități sălăjene. Ședințele obligatorii, conferențe de cel mai înalt interes, ținute de specialiști ca d. Al. Lepadatu, Dr. Ilea, conductul etnografic, vizitarea splendorilor expoziției de copii, de artă țărănească, de vin și de fructe și-au răpit, cu folos și plăcut, tot timpul zilei. N'au rămas însă goale nici serile: O serată artistică, cu teatru, recitări și cântări, executate admirabil, apoi, seara a doua: Bal costumat, în care jocurile noastre naționale nu s'au lăsat strivite, cum e obiceiul, de zdrăncăniturile și încovoieturile importate dela canibali. Nu se putea o încheiere mai minunată decât, în ziua a treia, excursia la istoricul Guruslău, cu inaugurarea monumentului ridicat în amintirea marelui biruinți alui Mihai Viteazul și, după masă, parastas la mormântul lui Simeon Bărnuțiu, în Bocșa învecinată. Zi de înviore, de desfătare pentru ochiu și, în aceeași vreme, de emoții adânci și înălțătoare pentru suflet.

Și totuș, cu toată această strălucire de program deplin reușit, te întorci dela Zălau cu o impresie dureroasă: „Astra”, bătrâna vatră de lumină și cultură, îmbătrânește de-a binelea, ori, în cazul cel mai bun, trece prin o criză vremelnică.

Oameni au fost destul de mulți la adunare. Impunătorul grup de 50 Basarabeni, veniți dela Prut cu I. P. S. Sa Gurie în frunte să raporteze despre avântul neașteptat ce-l ia „Astra” pe meleagurile cutropite până acum de forța și cultura colosului slav, a trezit în inimile tuturor nădejdi nouă. Dar a lipsit altceva la ședințele „Astrei”: Insufletețirea, marea putere care a clădit și a susținut până acum întreaga alcătuire. Nu s'a ridicat nici un glas discordant; totuș oratorii din ziua primă, și la ședință și la masă, au apelat într'una la solidaritate, la armonie. S'a stăruit să lăsăm la o parte tot ce ne desbină, politică murdară și dihonie confesională și să avem cele mai bune nădejdi acum mai ales, când în fruntea „Astrei” avem atâția foști și actuali miniștri. Dar apelul a răsunat în vid; nu s'a însuflețit nimeni, nu s'a aplaudat nici măcar cât s'ar fi căzut din complezanță.

Aceeași impresie apăsătoare te întâmpină din rapoartele prezentate de comitetul central. Cea mai puternică tovarășie de cultură românească numără abia 6000 de membri, cei mai mulți pe viață, deci intelectuali înscriși încă pe vremuri. Cu toate noile orizonturi și organizări de secții, bătătorim tot vechile drumuri, scoatem tot vechile publicații și, pentru sate, înafară de răslețele conferențe și puținele broșuri trimise pe seama bibliotecilor rău îngrijite, nu facem nimic. Despărțămintele și cercurile culturale — onoare puținelor excepțiuni — dorm. Nici nu se mai deranjează cu rapoarte.

Cauza? Vremile cu materialismul și sărăcia lor înăbușitoare, cu politicianismul lor distrămător. Și poate încă una: nu mai este armonia și coeziunea necesară și atât de stăruitor chemată în sinul „Astrei”. O nemulțumire și apăsare surdă. Când ne urim și ne dușmănim păgânește, „Astra” ar trebui să fie altarul de înfrățire și împăcare; când ne cufundăm în materie, glasul ei ar trebui să ne înalțe spre idealuri. Dar acest glas lipsește. Unde-i vorba caldă, împăciuitoare, sufletul înălțat peste patimi și trezitor de idealism al lui A. Bărseanu, de pildă? Lipsește! Și nu poate fi suplinit nici chiar cu milioanele ce ni-se fâgăduiesc din budgetul diferitelor ministere.

Dar să mai așteptăm un an. Până atunci „Astra” are răgaz să pună în lucrare noul aparat, noua organizare, care anul trecut a funcționat numai câteva luni. Vom vedea atunci dacă e nevoie de o nouă organizare, așa cum o propune secția medicală, ori de-o operație mai radicală, în stare să concentreze din nou energiile ideale ale Ardealului, și, de-acum, și pe ale Basarabiei, în jurul altarului, care 60 de ani a trăit din idealism și armonie.

Lupta contra concordatului. Campania presei ortodoxe în jurul concordatului s'a mai potolită. S'a convins, pe semne, că a țipa prea ascuțit în o chestiune, care nu are nici în clin nici în mână cu biserica ortodoxă, este un semn al slăbiciunii. Până și „Renașterea” dela Cluj a ținut să o ia mai domol și, înregistrând articolul nostru în chestie, abia mai poate invoca câteva momente, pe temeiul cărora mai încearcă o diversiune interesată în cauză.

În schimb, cum anunță gazetele, d. Goldiș se ține tare în poziția câștigată: El nu va legitima cu iscălitura sa ortodoxă un monstru papistaș. Dar tot gazetele mai spun, că toată dărzenia dlui Goldiș are o explicație foarte puțin religioasă. Dsa știe, că zilele li sunt numărare la minister. De ce să ieși, deci, dat afară cu deasila, când poți să faci aceasta trăntind ușile, încununat cu gloriola de erou

al ortodoxiei? Calculul e simplu și alegerea ușoară.

Sigur e, de altă parte, că această îmbufnare, dacă va sfârși cu revenirea dlui Goldiș la situația de simplu muritor, va stârni bucurie unanimă și va face țării un bine netăgăduit.

În drum de apostolie prin Maramurăș. Dintr'o scrisoare mai lungă asupra recente vizitații canonice a Preasfințitului Iuliu al Gherlei în părțile maramurășene, reținem următoarele momente mai însemnate.

Preasfinția Sa recoltează acum secerișul bogat al ostenețelor sale, ajungând în cel mai deplin înțeles stăpânul sufletelor păstorite. Vizitațiile canonice din Valea porcului și Rona de jos (3—4 Septemvrie), sfințirea bisericii din Borșa (5 Septemvrie) și ruga dela mănăstirea Moiseiului (8 Septemvrie), au fost o adevărată cale de triumf pentru păstorul primit și ascultat pretutindeni cu sentimente de sinceră afecțiune și dragoste. În Rona de jos a fost adus dela o distanță de 5 km. de un minunat banderiu de 30 călăreți, iar miile de credincioși îl așteptau la poarta de triumf, fiind pe inserate, cu lumini și făclii aprinse. Predica din Borșa a fost ascultată de circa 5000 suflete, iar la mănăstirea Moiseiului — unde s'au putut vedea și profesorii de geografie conduși de prof. S. Mehedinți — avea în jurul său peste 7000 credincioși, veniți din toate părțile Maramurășului, ba un număr de 750 veniseră chiar de peste granița cehoslovacă.

Dar peste aceste bucurii provocate de alipirea fiiască a masselor credincioase, Preasfinția Sa a avut de astădată și bucuria de-a vedea reîntorcându-se în sinul bisericii pe aproape toți cei rătăciți dela calea adevărului. Oamenii amăgiți o bucată de vreme cu fâgăduieli înșelătoare, cari, evident, nu puteau fi împlinite, s'au convins în cele din urmă, că ceice se apropie de ei sub masca tricoloră a naționalismului strigător nu sunt în realitate decât apostolii urei, cari în adevăr nu fac decât jocul foarte primejdios pentru țară al Slavilor ortodocși de peste granițe.

Mișcarea aceasta de revenire la matca cea adevărată crește într'una și astfel se va dovedi și aici, că dacă poți prânzi cu minciuna, nu înseamnă că poți să mănânci cu ea și de cină.

În cauza reprezentării senatoriale a bisericii romano-catolice. Se știe că, în conformitate cu noua lege electorală, biserica romano-catolică dela noi nu are decât un singur reprezentant în Senatul țării și că în lipsa unei organizații mitropolitane în aceasta biserică, persoana acestuia trebuia designată după considerații de altă natură.

În ultima legislatură locul acesta a fost ținut de Preasfinția Sa episcopul G. C. Mailath dela Alba-Iulia, iar acum mai nou s'a ivit ideea că el ar compete eventual mai curând I. Preasfinției Sale Alex. Cisar dela București și a-

mume pentru motivul că acesta are titlu de arhiepiscop. Guvernul n'a voit să decidă singur în cauză, adresându-se — după cum se știe — sf. Scaun al Romei, căruia i-a cerut să se declare cui i-se cuvine locul de senator prevăzut în legile țării. Gazetele anunță acum, că Roma s'ar fi pronunțat, arătând că arhi episcopul dela București are numai titlul, nu și iurisdicția de arhiepiscop, respective de mitropolit, și astfel nu are cu nimic mai multă putere de iurisdicție decât oricare alt episcop romano-catolic din România. De altă parte însă, în lipsa unui concordat cu aceasta țară, Vaticanul nu înțelege să se amestece în o atare chestie internă, lăsând dirimarea ei la discreția organelor competente de acasă.

În fața acestei situații se dă aproape ca sigur, că designarea persoanei — în jurul căreia intervin și momente de natură politică — se va trece în competența arhieriei bisericii catolice, urmând ca hotărârea lor să fie acceptată din partea guvernului.

Noua facultate de teologie a bisericii ortodoxe. Mișcarea pentru o nouă facultate de teologie la Iași, iar nu la Chișinău — pentru care s'a pronunțat deja guvernul —, a luat în timpul din urmă proporțiile unei adevărate lupte, al cărei rezultat va fi probabil că, spre a împăca și capra și varza, cu toată sărăcia de care ne plângem, se vor face deodată ambele facultăți. Așapare cel puțin considerând împrejurarea, că față de hotărârea guvernului stă părerea patriarhului, care s'a pronunțat pentru o facultate la Iași. Hotărârea guvernului va trebui să rămână, iar părerea patriarhului încă nu va putea fi nesocotită și leaderii ortodoxismului războinic vor putea triumfa, că în această materie au ajuns — cu 4 facultăți față de niciuna pentru biserica noastră — la o „dominație” în sensul cel mai genuin al cuvântului.

Iată însă, că ocupându-se de această chestiune, d. *Nae Ionescu* găsește în numărul dela 15 Septembrie al ziarului „Cuvântul”, că socotind puterile științifice de cari dispune momentan ortodoxia română este absolut eschis ca și numai una dintre cele două facultăți să poată porni cu nădejde. Abia doi inși s'ar putea găsi pentru noua facultate (păr. G.

Pișculescu și arh. I. Scriban), dar ambii aceștia au fost, spunem noi, respinși, pentru grave motive de ordin „național”, de Consiliul universității din București și d. N. Ionescu nu mai știe pe nimeni nici pentru istorie, nici pentru teologie, nici pentru slavistică, nici pentru ebraică, nici pentru latină, nici pentru filosofie, fără de cari o facultate de teologie nu poate fi. Și atunci este de părerea, că „deocamdată datoria oamenilor de conștiință este să contribuie la amânarea înființării unei înalte școli de teologie ortodoxă”.

Noi înregistrăm pur și simplu și această părere, așteptând să vedem ce se va alege din acest... șerpe de mare.

Evoluția noastră.

Incă o contribuție la chestiunea alifată de d. A. C. Albinus. *)

Deși instreinat, de 10—11 ani, de discuțiile efemere gazetărești, țin să colaborez la soluția problemei ce se ține viu la suprafață, drept dovadă că ea agită mult sufletele preocupării.

Permit dela început, că găsesc o frapantă disarmonie între teza ridicată — „Să evoluăm și noi” — și între soluțiile oferite. Dezacordul își are sorgintea în chiar scrisul simpaticului pseudonim Albinus, care atacase mai întâiu această problemă. Păi dacă zici „să evoluăm și noi” spune cum și în ce direcții să evoluăm noi, cu ale noastre calități și dibăcii, nu obiectele și ceremoniile rituale. Departe dela mine

*) Apelul nostru, care chema la o discuție în jurul chestiunii „evoluei”, a dat, cum vedem, roade bogate. Seria articolelor publicate în această cauză și a celorce mereu ni-se trimit, este o dovadă că cititorii urmăresc cu interes tot ce se publică referitor la chestiunea în discuție, căutând a contribui prin luminile lor la o soluție cât mai norocoasă a problemelor ce se pun. Din scrisul tuturor celorce s'au simțit îndemnați să iee cuvântul în cauză transpiră o mare dragoste față de biserica Domnului și de înalta ei menire și de aceea nu trebuie să se supere nime, dacă în cursul discuției se emit ici-colo și păreri mai curioase. Făcute cu bună credință, ele încă pot să ajute, măcar indirect și în mod negativ, la cristalizarea părerilor ce vor trebui să rămână de pe urma discuțiilor pornite. Vom publica deci și pe viitor tot ce vom socoti, că poate să promoveze cât de puțin binele și înaintarea bisericii noastre. N. R.

gândul de-a susține, că ritualul nostru ar fi susceptibil de modificări și întocmirile biscești de îmbunătățiri. Am însă convingerea, că orice progres este condiționat de evoluția noastră. Cred că aici este cazul să se aplice integral porunca: „Căutați mai întâi împărăția lui Dzeu și dreptatea Lui și toate celelalte vor adăuga vouă”. Noi să evoluăm și tot îmbunătățirile vor urma.

Evolueze, înainte de toate, simțul datoriei, conștiința morală privată și conștiința chemării noastre. *Evolueze* apoi cunoștințele noastre și *evolueze*, ceace ne lipsește aproape total, metoda de a împărtăși tuturor aceste cunoștințe.

Simțul datoriei, necesar ori căruia tero de muncă, este indispensabil activității noastre. Munca salarilor din birouri, a muncitorilor din magazine, fabrici și mine, are, cu puține excepții, acelaș rezultat, fie prestată de dragă retribuției bănești, fie de frica pedepselor, din simțul datoriei. La noi nu-i așa! Munca noastră este nulă, dacă poartă stigmatele vanității (perspectivele răsplății), ori ale cravanei (teama de pedeapsă). Pastorația culege roada numai după muncă emanată din simțul datoriei.

Nevoia evoluării conștiinței morale este atât de evidentă, încât este absolut de prisos stărui asupra ei. Cu atât mai mult trebuie să vorbim despre conștiința chemării. Timpul este să înțelegem că religia îmbrățișează pe omul întreg, cu toate fețele vieții sale, cu toate facultățile lui și nu se adresează exclusiv sufletului veșniciei. Este de-adreptul monstruos a prezenta postul, serbarea Duminecii, umblarea la biserică etc. drept condiții sine qua non și tot atât de chiezășii ale fericirii veșnice. Mintea omului absorbit de munca înfrigurată refuză a cuprinde că mâncând o porție de carne în zi de post pierde dreptul la rai, cum se motivează la de comun, obligația poruncii postului șcl.

Vremea este să înțelegem precis, că principala noastră chemare este propoveduirea. Ceremoniile sacre, sub acest raport, sunt numai ocazii de intrunire pentru propoveduire. Conștiința chemării noastre trebuie să evolueze până la eliminarea sistemului de-a culmbă lucrarea noastră în acte accesorii cu păgubire învățaturii.

Ca să putem învăța pe alții o viață

Foița „Unirii”

Un memento.

Cuvântul unui mirean apropos de cele întâmplate la Gălăuțaș.

Cu titlul Câteva reflecții la întimpinarea preotului Negoescu — cunoscutul agent ortodox dela Gălăuțaș —, d. Dr. Zaharia German, profesor în Sibiu, publică în numărul dela 12 Septembrie c. al ziarului Cuvântul următorul articol, care e bine să fie cunoscut și din partea cititorilor noștri:

Cunoscând bine linia de conduită a prețiosului dv. ziar „Cuvântul”, care ocrotește cu atâta căldură interesele superioare ale neamului, vă rog să dați loc — după scrisoarea părintelui ortodox Negoescu*) — și următoarelor rânduri ale unui modest credincios laic al bisericii române unite. Imi voi da silința să fiu cât mai obiectiv, ceace cu atât imi e mai ușor, cu cât numele comunei Gălăuțaș îl aud acum prima dată, deci la orice caz, sunt scutit de patimile excitate de frământările locale. Reflecțiile mele se bazează numai pe datele din scrisoarea părintelui Negoescu, ur-

*) E vorba de articolul „Ce e cu spargerea bisericii din Gălăuțaș”, publicat de păr. Negoescu în numărul dela 1 Septembrie c. al „Cuvântului”. N. R.

mând apoi unele observări de ordin mai general asupra situației păcii confesionale din Ardeal.

Biserica unită nici nu vrea, dar nici nu poate reține la sânul ei „credincioși” cari doresc să-și caute mântuirea într'altă parte. Formalitățile trecerei dela o confesiune la alta sunt foarte clar precizate prin legile în vigoare. Cei interesați n'au decât să le studieze și să se conformeze. *Îndeplinindu-se cerințele legii*, natural că nimeni nu va putea împiedeca pe cei trecuți să-și aducă preot pe cine vor și să se organizeze cum vor.

Or, din scrisoarea părintelui Negoescu nu reiese că s'ar fi ținut seamă măcar de cele mai elementare dispozițiuni legale, cum e de exemplu anunțarea verbală a trecerii la oficiul parohial competent, anunțare care trebuie repetată la anumite intervale.

Dar chiar și dacă condițiile legale ar fi fost respectate și trecerea ar fi complet valabilă, legile în vigoare dispun precis, că averea parohială nu trece cu cei ce își părăsesc biserica, de oarece ea formează proprietatea colectivă a eparhiei întregi. După părerea noastră, măsura aceasta e cât se poate de justă, căci altcum bisericele mai mici ar fi pusela discreția bisericii dominante, care, cu toleranța binevoitoare sau chiar cu sprijinul statului, ori când ar avea posibilitatea de a le înghiți, producând zguduirii și perturbațiuni dăunătoare.

Dar fie că aprobăm dispozițiile legii, fie că nu, fapt e că ele există, și câtă vreme există nimeni, nici părintele Negoescu, nici altul, nu poate permite luxul de a trece peste ele. Să se schimbe legea dacă nu-i bună, să se înlocuiască cu alta; dar până e în vigoare cere respectarea ei necondiționată.

Crede părintele Negoescu, că o simplă „declarație-memoriu” a unei părți din parohie că trec „cu întreaga avere a bisericii lor” constituie o acceptabilă bază de drept pentru declara o biserică unită pur și simplu „ortodoxă”, și a săvârși într'insa Sf. liturgie în incuviințarea autorității competente care e în cazul de față I. P. S. Sa mitropolitul Blajului?

Fiind deci biserica din Gălăuțaș proprietatea legală și indiscutabilă a mitropoliei Blajului, ne întrebăm, cu ce drept a venit părintele Negoescu să „îndreptese lăcățelul” atârnat pe ușă (va să zică un fel de spargere tot s'a săvârșit!) și să intre acolo fără voia proprietarului?

Mă miră ciudata coincidență, cum Sava tatea Sa Patriarhul exact în „ziua trecerii” treout întâmplător chiar prin gara Gălăuțaș oprindu-se aci la cererea țăranilor și dându-binecuvântarea.

Mă mai miră apoi faptul, că pentru meroasele parohii ortodoxe, vacante de ani de zile, nu se găsesc reflectanți, însă îndată ce

treagă, trebuie să evolueze cunoștințele noastre. Mult puținul apanaj din seminar se evaporază de grabă. I-l sporim? I-l dezvoltăm?

Cunoștințele noastre le putem trece în proprietatea credincioșilor numai dacă știm cum trebuie comunicate dela minte la minte, dela inimă la inimă. Fără evoluția măiestriei de-a ne face înțeleși de public — fie acel public pruncii școlari de 7—8 ani, sau moșnegi și babe de 70—80 ani — orice evoluție în cele externe (cântări, icoane, ornate, ceremonii) va suferi de inanție mortală. Să evoluăm, prin urmare, și în metoda învățării, a catehezei și a predicii.

Evoluția astfel înțeleasă va produce spontan progresul exteriorizării credinței. Și aceasta nu atât în formele rituale cât mai mult — ceea ce este și mai necesar — în viața zilnică a credincioșilor, ca și în ținuta lor religioasă. Puși în proprietatea adevăratei credințe, enoriașii noștri se vor cumineca și fără igienizări exagerate, vor asculta sf. liturgie și dacă rămâne între ei și între preot iconostasul, a cărui înfățișări le vor cunoaște din graiul preotului, pe care conștiința evoluată îl va îndemna, iar metoda și cunoștințele evolute îl vor ajuta să înzestreze pe credincioși cu tot ce trebuie să știe, și, în sfârșit simțul evoluat al datoriei îl va ține să celebreze sf. liturgie și-l va reține dela târguri, ospete, petreceri etc.

Așa să evoluăm noi!

Dr. Vasile Cerghizan.

Un nou congres bisericesc la Geneva. Dintr'un interview dat de mitropolitul Sibiiului agenției Rador, publicul român a aflat că drept continuare a „congresului plenar al bisericilor” dela Stockholm, anul acesta s'a întrunit la Geneva un fel de comitet general al lui, care are menirea de-a pregăti viitorul congres (dela Lausanne) și care s'a oprit acum la următoarele două hotărâri mai însemnate:

1. Crearea unui institut creștin de științe sociale, chemat a proceda la o anchetă științifică asupra tuturor tendințelor și problemelor morale și sociale ale lumii având activitate socială. Acest institut va fi asistat de un comitet internațional de consultațiune, compus din experții cei mai eminenti.

2. Înființarea unei reviste internaționale,

respăndește zvonul despre unele neînțelegeri ivite într-o parohioară unită și despre intenția de defecțiune a câtorva nemulțumiți, imediat se prezintă salvatorul.

Admit, că vor mai fi prin Secuime preoți și credincioși uniți, cari încă nu știu bine românește, dar eu acelaș lucru l-am constatat, din experiență, și la frații ortodocși, nu numai în Secuime, ci și în Bihor. Aci nu e vina bisericii, ci a împrejurărilor mașteră din trecut. De sigur e o nedreptate, a face din aceasta un cap de acuzare în sarcina bisericii unite. Știm că I. P. S. S. Mitropolitul Blajului a petrecut în anii trecuți săptămâni întregi în ținuturile desnaționalizate, predicând, ca un apostol, și dragostea de neam pe lângă cuvântul evangheliei, și îndemnându-și fiii sufletesti să revină la limba dulce a strămoșilor lor.

În general, în ce privește sentimentul național-patriotic, nu permitem nimănui să ne trateze ca pe un element inferior. Lângă noi: da, însă înaintea noastră nu recunoaștem în privința aceasta pe nimeni! Cine cunoaște trecutul bisericii noastre unite din Ardeal, va ști că Blajul totdeauna a stat neclintit în fruntea tuturor mișcărilor naționale. Nu numai considerații de credință, ci și mai ales culturale-naționale ne determină să ținem și acum, după înfăptuirea idealului național, cu toată țaria la sf. biserică unită cu Roma. Bisericii unite îi

care să apară cât mai curând în 3 limbi, cu îngrijirea căreia a și fost însărcinat un profesor din Berlin.

Apropos de aceste hotărâri și de cele ce se vor mai face pe acest teren de apropiere și „înfrățire” a bisericilor, cari până de curând „n'aveau nici un contact între ele”, I. Preasfințitul Sibiiului crede, că va trebui să se trezească tot mai mult și interesul publicului românesc, „căci — spune dsa — este necesar să ieșim din izolarea în care trăim și să intrăm și noi în ritmul acestei mișcări universale, care se ocupă de probleme ce ne privesc într'un înalt grad și pe noi”.

... Săracă universalitate! Ce bună ești aci și cât de mult ești tu hulită și bănuită, când te prezinți în forma catolicismului internațional, pentru a cărui „înfrățire”, garantată în gradul suprem de ceea ce se cheamă sf. Scaun al Romei, nu trebuie totuș să se mai țină nici un congres și nu trebuie să se mai scoată nici o revistă?!

Milioanele alegerilor. În temeiul unor credite noi de zeci de milioane, anunțate de curând în „Monitorul oficial”, gazetele din București au început să facă socoteala cheltuielilor uriașe, pe cari le-a avut guvernul cu alegerile parlamentare.

Afară de un credit nou de 12 milioane afectat ministerului de interne direct „pentru acoperirea cheltuielilor de personal și material făcute cu ocaziunea alegerilor generale pentru Camera și Senat”, „Monitorul” mai vorbește și de alte 28 milioane 550 mii Lei, menite a majora creditul deschis în bugetul general al Statului pe 1926. Aceste sume, subtrase, în bună parte, din hrana și echipamentul jandarmilor și a cailor acestora, s'au folosit — după precizările ziarului „Viitorul” — cam în felul următor: 4.500.000 pentru diurne personale, 2.000.000 diurne și misiuni, 1.500.000 automobile, 800.000 cheltuieli pentru diferite comisii, 300.000 subvenții, 300.000 propagandă, și altele cari nu mai pot fi precizate. Insuși guvernul s'a simțit deci îndemnat să recunoască, că pentru alegeri a cheltuit din banii țării peste 40 milioane, o sumă care nu poate fi, se vede, justificată decât prin deschiderea creditelor pomenite. Câte vor mai fi apoi sumele subministrate de diversele

incumbă sublima misiune de a aduce la matca românilor milioanele de catolici aflați în România Mare, și de a alimenta mereu legăturile culturale cu maica Roma și cu celelalte națiuni surori catolice din Apusul civilizată. Cine va nega, că dușmanii cei mai periculoși pentru noi actualmente sunt Slavii ortodocși, cari ne inconjoară? Cine va nega, că e bine să ne izolăm de ei cât mai mult, chiar și pe terenul religios?

Cu un cuvânt: suntem și rămânem credincioși devotați ai bisericii unite cu Roma, din pură convingere, că așa ne servim mai bine patria și neamul; iar fraților noștri ortodocși nu le cerem alta, decât să ne lase în pace, să înceteze campania fratricidă de proselitism prin care vor să ne distrugă. Nu ne vor distruge, dar nici interesele superioare ale neamului nu vor fi servite pe calea aceasta. Cel mult dușmanilor țării și ai bisericii românești, iredentistilor și sectarilor li-se vor oferi momente de sinceră satisfacție prin spectacolul delicios cum se mănâncă „Valahii” unii pe alții.

Dr. Zaharia German.

RECLAMA

este sufletul comerțului

ministere, cari pot fi acoperite acolo în chip mai sumar?!

O vie lumină asupra acestor cheltuieli de alegeri aruncă o formulă stereotipă: „S'au epuizat toate fondurile”, pe care o pun toate ministerele pe cererile de orice natură cari li-se trimit în timpul din urmă.

Papa și Maurasismul.

În mult încercata Franță există o mișcare puternică de renaștere național-creștină: „Action Française”. Centrul și animatorul ei este Charles Mauras, una din cele mai mari personalități din zilele noastre. Popoarele latine, în special cel francez — după părerea lui Mauras și a prietenilor lui — sunt concreșcute cu catolicismul. Acesta este singura formă de viață potrivită pentru structura lor sufletească, singura posibilitate de progres și întărire. Deci: Franța trebuie refăcută în spiritul și pe temelia catolicismului.

Mauras însă nu crede. Catolicismul îl privește singur numai din punctul de vedere social-moral, lăsând la o parte cuprinsul lui religios. Scindarea aceasta a ideii catolice este cel puțin primejdioasă. A și trezit nedumeriri. Cardinalul Andrieu din Bordeaux, întrebând de un grup de tineri catolici, s'a pronunțat hotărât contra atitudinii religioase a mișcării. Catolicismul este unul singur. Trebuie primit așa cum este și nu admite interpretări varii. — Gestul energic al cardinalului a aprins din nou discuția, care mai fusese odată la ordinea zilei. Pentru a curma firul discuțiilor sterile, a intervenit însuși Sfântul Părinte Piu XI, care a trimis cardinalului Andrieu o scrisoare de următorul cuprins:

Sfântul Părinte a citit cu bucurie răspunsul cardinalului în chestiunea „Acțiunii Franceze”. Ei a semnalat o reală primejdie ce amenință credința, morala și paraliza adevărata „acțiune catolică” pentru înfăptuirea împărăției lui Hristos, la care sunt chemați toți credincioșii. „Eminența Voastră” — continuă Papa — a lăsat la o parte chestiunile pur politice, ca de pildă forma de guvernământ. În această privință, biserica lasă fiecăruia libertatea cuvenită. Dar, în schimb, nu este tot așa de îngăduit, cum bine a remarcat Em. Voastră, a urma orbește pe conducătorii „Acțiunii Franceze” în lucrurile cari privesc credința și morala. Em. Voastră însă și condamnă pe bună dreptate... manifestările unui nou sistem religios, moral și social*) de pildă: în ce privește noțiunea despre Dumnezeu, întrupare, biserică, și în general despre dogmă și morală, mai ales în raporturile lor necesare cu politica, care este, în chip logic subordonată moralei. În esență acestea manifestări cuprind trăsăturile unui păgânism renăscut, căruia i-se alătură naturalismul, pe care acești autori l-au scos — fără să știe, credem Noi, ca atâția din cotimporanii lor — din învățământul public al acelei școli moderne și laice, otrăvitoare a tineretului, pe care școală înșiși o combat adese cu multă răvnă. Pururi îngrijați în fața primejdiei ce amenință din toate părțile scumpa tinerime, în special de aceste tendințe supărătoare, chiar când ele au în vedere un bine, cum e fără îndoială laudabila iubire a patriei, Ne-am bucurat de glasurile, cari s'au ridicat în vremea din urmă, chiar și afară de Franța, pentru a o preveni și a o face atentă. Nu Ne îndoim, că toți tinerii

*) Sublinierea aceasta și cele de mai jos sunt ale noastre. N. R.

vor asculta glasul Tău de episcop și principe al bisericii: In el și prin el vor asculta graiul Părintelui comun al tuturor credincioșilor". In această nădejde Pașa trimite binecuvântarea sa apostolică.

Am dat această scrisoare mai ales din motivul, că avem și noi un caz asemănător cu cel al „Acțiunii Franceze”: L. A. N. C. Aceasta face propagandă sub steagul creștinismului, a unui creștinism sui generis, și al cărei conducător d. A. C. Cuza, după propria lui declarație, nu crede cuprinsul religios al creștinismului. Cuvântul Papei va trebui să fie deci un memento și pentru cei înșiruiți în această Ligă, în prima linie pentru preoții de sub steagurile ei.

Știri mărunte.

Locale. Duminică vitoare, a primei săptămâni după Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală p. Dr. Ioan Sâmpăleanu, canonic mitropolitan.

— **Apropiindu-ne de începutul noului an școlar,** Blajul e pe cale de-ași recăștiga înfățișarea obișnuită de oraș al școlilor, cari îi rechemă profesorii și elevii pentru a continua frumoasa muncă de instrucție și educație, care formează pentru ele un adevărat titlu de glorie. Deocamdată au venit numai elevii corigenți, săptămâna aceasta se prezintă însă și restul, urmând ca Lunia viitoare să se înceapă pe întreagă linia munca noului an.

Jubileul reuniunii femeilor din Brașov. Implinindu-se anul acesta 75 ani dela înființarea primei reuniuni de femei la Brașov, „Uniunea femeilor române” și-a ținut în acest oraș congresul anual în zilele de 8—10 Septembrie. Onorat de prezența M. Sale Regina Maria și a principesei Ileana, congresul jubilar din acest an s'a ridicat în toate privințele peste intrunirile femeiești de până acum, însemnând, o adevărată piatră de hotar în viața acestor organizații de mare importanță socială. — Din acest prilej ziarul „Carpații” dela Brașov a scos un frumos număr de sărbătoare, împodobit cu numeroase ilustrații de actualitate, care îi face deosebită cinste.

A murit profesorul Vasile Bogrea. După doctorul Bilașcu, universitatea din Cluj a pierdut de curând pe un al doilea dintre cei mai buni profesori, în persoana celui ce a fost savantul Vasile Bogrea. Bolnav de mai multă vreme, a plecat dela sfârșitul lui August la Viena, spre a se supune unei grele operații, care i-a fost fatală. Măsura pierderii îndurate ni-o dau următoarele știri ale dlui N. Iorga publicate în numărul dela 13 Septembrie al „Neamului Românesc”: „S'a stins un om cum poate niciodată nu vom mai avea unul. A doua zi după o operație desperată, Vasile Bogrea a dispărut dintre noi. — Nația noastră a pierdut o comoară. Era cel mai învățat dintre Români. Era un neîntrecut vorbitor și un profesor fără păreche. Era un caracter vrednic de vremile antice. Era, în suferința lui de atâția ani de zile, un sfânt. — Și cei cari l-au urlit și prigunit se vor descoperi mișcați în fața unei asemenea pierderi”.

Prima locomotivă românească. Marția trecută s'a sfințit cu mare solemnitate, în prezența ministerului de resort, prima locomotivă fabricată integral în uzinele românești dela Reșița, cari sunt o adevărată comoară. Construcțiile de cazangerie, hală, montaj, magazii și birouri tehnice fiind deplin terminate, Reșița poate lucra de acum anual 80 locomotive, ceea ce însemnă un mare pas spre independența eco-

nomică a țării. Această primă locomotivă a Reșiței poartă, cu permisiune preainaltă, numele M. Sale regelui Ferdinand și are o greutate de 88 mii kilograme, intrând și sub raportul acesta, în șirul celor mai remarcabile mașini străine pe cari le avem.

Comemorarea lui Aurel Vlaicu. Lunia trecută, când s'au împlinit 13 ani dela prăbușirea primului aviator român — care a sburat cu propriul său aparat —, s'a ținut din inițiativa secției aviatice a „Sfatului economic”, o frumoasă serbare de comemorare la Băneștii de lângă Câmpina, unde și-a găsit moartea. Serbarea pioasă, împreună cu obișnuitul serviciu divin, a fost onorată de foarte mulți prieteni și admiratori ai defunctului aviator, al cărui sbor peste Carpați a știut să prefigureze într'un chip atât de minunat unirea de peste câțiva ani a provinciilor noastre românești.

Telefonul „Unirii”.

Mal multora. In chestia pensiilor preoțești, lucrul s'a oprit până după proximalul sinod arhidiecezan, care se va ține în primăvara viitoare, când avându-se apoi și hotărârile referitoare ale acestuia, va putea fi pusă din nou și cu mai multe șanse de a fi bine soluționată.

Libertatea Orăștie. Am citit cu multă paciință lămuririle, pe cari ni-le dați în cauza atitudinii DVoastră față de chestia semită și Vă rugăm să credeți că punctul de vedere, pe care-l reprezentați, este foarte greșit. Că nu faceți „confesionalism” e foarte ușor de spus, dar ieșirile mai nouă contra Papilor în cauza acțiunii lor de pacificare din marele războiu și — ca să aducem o pildă și mai concretă — încheierea unui articol din numărul dela 17 Iulie în care se spune, că: Biserica catolică dă orice fel de ajutor oricui (!) care încearcă a aduce o schimbare statului român, în drepturile lui, în vaza lui”, sunt dovezi cari Vă desmint cât se poate mai categoric. Dar trecând peste acest „defect de frumseță”, care pare a fi ireparabil și la DVoastră, ținem să Vă arătăm din nou, că este o mare greșală de-a ataca, într'o foaie pentru popor, autoritatea bisericească — oricare ar fi ea —, căruia acest „popor”, credincioșii, îi sunt supuși și care niciodată nu va putea revendica pe seama bisericii pe care o reprezintă mai mult respect decum este acela pe care poate să-l aibă ea însăși. A spune deci că ați făcut bine, atacând pe sf. Părinte al Romei, pe motiv că într'un al doilea articol n'ați cruțat nici pe mitropolitul Pimen dela Iași și alte fețe bisericești ale ortodoxiei, înseamnă a crede că poți întări neamul în detrimentul religiei. Dar aceasta este o grea aberație, care nu poate fi scuzaată nici-de-cum prin sentimentul de ură față de Evrei, cu care cereți să înlocuiți — din considerații, cari par a fi foarte rentabile — orice alt sentiment din sufletul masselor. Vă cunoaștem de mult și nu ne vom permite deci a pune în discuție serviciile naționale pe cari le-ați adus neamului, dar ținem să Vă spunem că actualul front „antisemit” și mai ales mijloacele de care vă serviți întru susținerea lui, nu mai este în tradiția bună și cinstită a acelor servicii.

M. Cluj In cauza despre care ne scrieți s'au luat măsurile impuse de împrejurări. Până dela începutul lui Octombrie ambele manuale de religie oprite vor avea ediții nouă, așa că elevii nu vor mai fi expuși la neajunsurile de până acum. Lucrul acesta firește nu înseamnă că autoritatea bisericească ar fi renunțat la punctul său de vedere, care principial nu poate admite ca asupra manualelor sale de religie să se depreindă o cenzură din considerante de ale bisericii ortodoxe. Deocamdată interesul învățământului a pretins însă, se pare, de a căuta acest modus vivendi. — E bine deci, ca elevii să fie făcuți atenți să aștepte edițiile nouă — acum sub tipar — ale manualelor de I. Georgescu și Dr. N. Brinzeu.

R. Păpăzeni. Neajunsurile cu vinul pentru liturghii s'ar putea înlătura, credem, foarte ușor chiar de aici dela centru, unde stocul însemnat de vin dela mitropolie și Adm. centrală capitulară ar permite un aranjament de cea mai sigură garanță. Inițiativa pentru acest lucru ar trebui să vină însă dela ceice simțiți nevoia unui atare aranjament, pentru că pornind dela noi, ușor s'ar putea crede că e vorba numai de o afacere și de un mai rentabil plasament al vinului disponibil aici.

O. Uobrești. Din suma trimisă 50 Lei au intrat în abonamentul anului curent, având să mai solviți pentru acest an încă 130 Lei.

Oficiul parohial. Mineu. Chităm primirea sumei de Lei 230.

Atențiune

Fabrică românească de clopote din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

(120) 9-1

Primește orice comanda pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kg greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

Atragem atențiunea veneratului Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA”

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. Asigurări contra focului, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). In relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Ludojului, fondului diecezan). Asigurări pe viață, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara, Bul. Regina Maria No. 6.

(167) 8-24

Turnătorie de clopote și metal

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 4-52

Butoaie și butoiașe ieftine,

dela 30 până la 1000 litri, atât pentru vin și pentru varză, se află de vânzare la

IOSIF BECHTHOLD

BUTNAR

BLAJ, Str. Regele Ferdinand.

Nimenea să nu-și cumpere butoaie și butoiașe până nu se convinge cât de bune și de ieftine sunt cele pregătite de mine!

Cercați, și nu vă va părea rău!

(207) 1-